



Biblioteka švenčia 100-mečio jubiliejų



Šiais metais sukanka šimtas metų, kai buvo įkurta LMA Vrublevskių biblioteka (LMAVB). Ta proga **gegužės 3–4** dienomis LMA buvo surengta tarptautinė mokslinė konferencija „Mokslinė biblioteka kultūros permainų ir technologijos inovacijų sąlygomis“, o Lietuvos nacionaliniame muziejuje atidaryta paroda „Istoriniai Vrublevskių bibliotekos rinkiniai“.

Bibliotekos įkūrimas siejamas su vienu reikšmingu įvykiu. 1912 m. spalio 30 d. buvo patvirtintas kiek anksčiau įkurtos Eustachijaus ir Emilijos Vrublevskių viešosios bibliotekos draugijos statusas. Draugijai vadovavo žinomas Vilniaus advokatas, visuomenės veikėjas, bibliofilas Tadas Stanislovas Vrublevskis, perda-

vęs jos priežiūrai savo turtingą asmeninę biblioteką. Taip ji iš esmės pakeitė savo būvį: iš asmeninio dokumentų rinkinio virto vieša, visuomenės reikmėms atvira biblioteka.

1912–1931 m. biblioteka glaudėsi T. S. Vrublevskio bute (Universiteto g. 9). 1925 m. jos fondus sudarė daugiau kaip 80 000 knygų, 212 ekslibrisų, 1 474 žemėlapiai, 2 956 rankraščiai, 10 534 rašiniai, paveikslai ir kitokie dailės kūriniai. 1925 m. kovo 14 d. Lenkijos švietimo ministerija Vilniaus bibliotekų reikmėms nupirko Tiškevičių rūmus (Žygimantų g. 1). 1926–1931 m. juose vyko renovacija. Tuo pačiu metu darbuotojai knygų, rankraščių ir dailės kūrinių rin-



Bibliotekos sukaktuvinės parodos atidarymas Lietuvos nacionaliniame muziejuje. Iš kairės: kultūros ministras dr. Arūnas Gelūnas, LMAVB direktorius dr. Sigitas Narbutas ir švietimo ir mokslo viceministrė dr. Nerija Putinaitė

Valentinos Kulikauskienės nuotr.

inius ruošė perkelti. 1931 m. gruodžio 9 d. renovacija buvo baigta, o pastatas perduotas Valstybinės Vrublevskių bibliotekos direkcijai. Iki karo čia jau buvo aptarnaujami skaitytojai, tvarkomi rinkiniai, kaupiami knygų, periodinių leidinių, rankraščių, dailės kūrinių, muziejinių vertybių fondai.

1939 m. Sovietų Sąjungai perdavus Vilnių Lietuvai, Lenkijos švietimo ministerijos įstaigos perėjo Lietuvos švietimo ministerijos žinion. 1940 m. rugsėjo 1 d. Valstybinė Vrublevskių biblioteka buvo pavesta Lituanistikos institutui. Tai lėmė įstaigos statuso ir jos pavadinimo pasikeitimą: ji tapo Lituanistikos instituto centrine biblioteka. 1941 m. sausio 16 d. Litua-

nistikos institutas buvo pertvarkytas į Lietuvos TSR mokslų akademiją. Biblioteka virto Lietuvos TSR mokslų akademijos Centrine biblioteka. Ji privalėjo padėti Lietuvos TSR mokslų akademijos įstaigoms vykdyti mokslo tyrimus, aprūpinti jas moksline literatūra ir bibliografiniais leidiniais, propaguoti Sovietų Sąjungos ir užsienio mokslinę literatūrą, atlikti knygotyros, bibliografijos ir bibliotekininkystės mokslo tyrimus, metodinius darbus ir kt.

1991 m. kovo 11 d. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, prasidėjo reikšmingos valstybės ir visuomenės permainos, apėmusios Lietuvos mokslų akademiją ir jos biblioteką. 1991 m. buvo panaikintas specfondas. 2009-ųjų rugsėjo 29 d. LMA prezidento nutarimu į įstaigos pavadinimą sugrįžo Vrublevskių vardas, o lapkričio 24 d. patvirtinti nauji nuostatai.

Biblioteka nuo pat pradžių garsėjo ir tebegarsėja kaip Vilniaus ir Lietuvos valstybės istoriją ženklinančių reikšmingų dokumentų saugykla. Tiesa, šiandien joje saugomi ne tik rankraščiai, leidiniai, žemėlapiai ir kitokie dokumentai. Tai – viena iš penkių valstybinės reikšmės bibliotekų Lietuvoje. Šią padėtį jai pelnė vienas didžiausių valstybėje įvairių mokslo šakų literatūros rinkinys, prenumeruojamos duomenų bazės, atliekami reikšmingi mokslo tiriamieji ir taikomieji, taip pat restauravimo bei skaitmeninio darbo ir gausus kvalifikuotų darbuotojų būrys.

Ateinantys metai taip pat žada nemažų permainų. Reformavus mokslo institucijas, Lietuvoje atsirado nauja mokslo tyrimo įstaigų sistema. Sparčiai keičiasi Lietuvos aukštosios mokyklos, išaugo trečiojo amžiaus universitetų reikšmė. Valstybė išskėlė uždavinį sukurti šiuolaikišką informacinę visuomenę, tad išaugs naujų informacinių technologijų ir gebančių jas valdyti specialistų poreikis. Šios priežastys verčia mus galvoti apie atsinaujinimą, struktūrinius pakeitimus ir naujus darbų barus. Būtina plėsti kultūrinės ir edukacinės veiklos sritis, imtis naujų informacinių bei kitokių paslaugų teikimo.

Šiomet LMAVB prasidės rekonstrukcijos darbai. Juos atlikus bus atnaujinti senieji rūmai, sutvarkytas avarinės būklės saugyklų pastatas, atsiras užteklinai erdvių tiek įprastinei, tiek naujai veiklai, pagerės darbuotojų ir skaitytojų darbo sąlygos. Šios permainos LMAVB pavers tikru informacinės, bibliotekinės, kultūrinės ir edukacinės veiklos centru.

Bibliotekos direktorius dr. Sigitas Narbutas

LIETUVOS RESPUBLIKOS MINISTRAS PIRMININKAS

SVEIKINIMAS

***Tarptautinės mokslinės konferencijos
„Mokslinė biblioteka kultūros permainų ir
technologijos inovacijų sąlygomis“,
skiriamos Lietuvos mokslų akademijos
Vrublevskių bibliotekos 100-mečiui,***

Dalyviams, svečiams, organizatoriams,

Gerbiamieji,

*Priimkite mano nuoširdžius sveikinimus, skir-
tus Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bib-
liotekai ir jos kolektyvui minint įspūdingą 100 me-
tų veiklos jubiliejų. Ši ypatingos valstybinės svar-
bos mokslo ir kultūros įstaiga, per ilgus darbo me-
tus savo fonduose sukaupusi svarbiausius Lietu-
vos Didžiosios Kunigaikštijos, Vilniaus ir Vilniaus
krašto dokumentus bei turtingus pasaulio moks-
linės literatūros rinkinius, išlieka tokia pat svarbia
ir neatsiejama Mokslų akademijos dalimi ir mo-
derniame informaciniame XXI-ame amžiuje.*

*Sveikinu ir Jūsų kolegas, atvykusius iš kaimy-
ninių valstybių – Baltarusijos, Lenkijos, Rusijos, Uk-
rainos, Čekijos aptarti tiek šiuolaikinės bibliotekos
vietą valstybės gyvenime, tiek ir lituanistikos pa-
veldo situaciją Lietuvoje ir užsienyje ir, žinoma, ati-
duoti deramą pagarbą mecenatams Vrublev-
skiems bei jų labdaringai ir šviečiamajai veiklai.*

*Didis humanistas ir labai teisingas žmogus,
Vrublevskių bibliotekos įkūrėjas teisininkas Tadas
Vrublevskis, perduodamas didžiausią viso gyve-
nimo turtą – bibliotekos rinkinius – Vilniaus mies-
to globai, išskėlė ypatingą sąlygą – ši biblioteka jo-
kiomis aplinkybėmis neturi būti išvežta ar išblaš-
kyta.*

*100 metų šią sąlygą pavyko sėkmingai vykdy-
ti. Esu tikras, kad kol gyvuos Lietuvos valstybė, tol
joje skambės ir Vrublevskių bibliotekos vardas.*

*Visiems konferencijos dalyviams linkiu sėkmin-
go darbo, konstruktyvių diskusijų ir gerų įspūdžių.*

Nuoširdžiai
Andrius Kubilius
Vilnius, 2012 m. gegužės 3 d.

LMA prezidento ir prezidiumo veikla

LMA prezidiumo viena svarbiausių užduočių 2-ąjį metų ketvirtį – pasirengti LMA narių visuotiniam ataskaitiniam susirinkimui, kuris įvyko balandžio 25 d. Susirinkimo darbotvarkėje – LMA prezidento Valdemaro Razumo metinis pranešimas, LMA 2011 m. veiklos ataskaitos svarstymas, 2012 m. biudžeto asignavimų išlaidų sąmatos tvirtinimas, nutarimų priėmimas. LMA nariai iš anksto buvo supažindinti su ataskaita. Dėl jos didesnių diskusijų nekilo. Vadovaujantis LMA statutu, visuotinis susirinkimas nutarimu patvirtino 2011 m. veiklos atskaitą, kurią LMA, kaip atskaitinga institucija, privalo pateikti Seimui.

Gegužės 23 d. įvyko Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto posėdis. Jame LMA prezidentas pateikė LMA 2011 m. veiklos ataskaitą. Ataskaita buvo teigiamai įvertinta ir patvirtinta bendru komiteto narių sutarimu. Tai rodo, kad LMA veiklos kryptys pasirinktos teisingai ir jos rezultatus steigėjas teigiamai vertina.

LR Vyriausybės 2012 m. kovo 21 d. nutarimu Nr. 310 „Dėl Lietuvos Respublikos Prezidentų Antano Smetonos, Aleksandro Stulginskio, Kazio Griniaus, Jono Žemaičio ir Algirdo Brazausko vardinių stipendijų įsteigimo“ įpareigojo LMA įvertinti ir atrinkti kandidatus LR Prezidentų vardinėms stipendijoms gauti. Prezidiumo posėdžiuose buvo nustatytas darbų organizavimo grafikas, patvirtintas reglamentas, sudarytos atrankos komisijos.

Remiantis LMA atrankos komisijų teikimais, gegužės 29 d. LMA prezidiumo posėdyje buvo priimtas nutarimas dėl kandidatų Lietuvos Respublikos Prezidentų Antano Smetonos, Aleksandro Stulginskio, Kazio Griniaus, Jono Žemaičio ir Algirdo Brazausko vardinėms stipendijoms gauti atrankos rezultatų, kuris pateiktas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministrui.

Posėdyje taip pat buvo svarstytas Švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM) raštas, kuriuo prašoma LMA ekspertų įvertinti kandidatų, pretenduojančių gauti ŠMM įsteigtas Mokslo premijas lietuvių kilmės užsieniečiams mokslininkams bei Lietuvos Respublikos pilietybę turintiems mokslininkams, gyvenantiems užsienyje. Mokslų skyriai įvertino paraiškas. Atsižvelgdamas į ekspertų išvadas ir pateiktas rekomendacijas, LMA prezidiumas (birželio 19 d. posė-

džio nutarimu) pasiūlė 3 kandidatus ŠMM atrankos komisijai.

Gegužės 31 d. baigėsi kandidatų iškilimas į laisvas LMA tikrųjų narių vietas. Į 16 vietų pasiūlyti 46 kandidatai. Naujų LMA tikrųjų narių rinkimai vyks rugsėjo mėn. Informacija apie kandidatus, jiems keliamus reikalavimus išsiųsta mokslo ir studijų institucijoms, paskelbta internete, pavišinta žiniasklaidoje.

LMA prezidiumo posėdžiuose taip pat buvo patvirtinti mokslų skyrių 2012 m. veiklos planai, sudarytos LMA jaunųjų mokslininkų stipendijų konkursinės komisijos, birželio 19 d. posėdžio nutarimu skirta 15 stipendijų, buvo sprendžiami kiti klausimai.

Vyriausiojo mokslinio sekretoriaus D. Kauno iniciatyva toliau plėtojamas bendradarbiavimas su Lietuvos regionais: balandžio 17 d. įvyko LMA diena Anykščiuose, gegužės 11 d. – Šilutėje, birželio 26 d. – Ignalinoje. Birželio 1 d. Klaipėdoje pasirašyta LMA ir Klaipėdos miesto savivaldybės bendradarbiavimo sutartis. Šioje veikloje aktyviai dalyvavo prof. V. Basy ir prof. V. Ostaševičius.

LMA prezidentas V. Razumas dalyvavo įvairių komitetų, komisijų, darbo grupių veikloje, vyko į pasitarimus bei kitus renginius. Svarbesni jų: pirmininkavimas Lietuvos mokslo tarybos sudarytos Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus atrankos komisijos posėdžiuose (04–25, 05–24), dalyvavimas Europos Sąjungos gamtos mokslų olimpiados nugalėtojų apdovanojimų iškilmėje (04–28). Prezidentas skaitė pranešimą Kauno m. savivaldybėje, kur vyko Lietuvos Respublikos Trišalės tarybos konferencija „Kaip Lietuva pasitinka Jungtinių Tautų aukščiausiojo lygio Darnaus vystymosi konferenciją RIO +20“ (05–17), dalyvavo tarptautiniame ekspertų seminare „Ar įmanoma Lietuvai įstoti į Technologijų vertinimo įstaigų klubą (parlamentą) Europoje?“ (05–25).

Birželio 6 d. V. Razumas lankėsi Visorių informacinių technologijų centro ir verslo inkubatoriaus simbolinėje statybų starto kapsulės įkasimo ceremonijoje. Birželio 7 d. dalyvavo Seimo posėdyje, kuriame J. E. Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė perskaitė metinį pranešimą, o birželio 14 d. – Seimo iškilmingame Gedulo ir vilties dienos bei Okupacijos ir genocido dienos minėjime.

Parengė Lyda Milošienė

>>> **Balandžio 2 d.** įvyko LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus (BMGMS) kartu su LR švietimo ir mokslo ministerija bei Lietuvos geografų draugija organizuota konferencija „Geografijos mokslo aktualijos: mokslininkai – mokytojams“, skirta geografijos mokytojams, aukštųjų klasių pedagogams, studentams ir geografų visuomenei. Konferencijos tikslas – supažindinti su geografijos mokslo naujovėmis, susijusiomis su bendrojo lavinimo mokyklos ugdymo turiniu. Pranešimų tematika buvo suderinta su ŠMM Ugdymo plėtotės centru. Konferencijoje dalyvavo per 200 geografijos mokytojų iš visų Lietuvos regionų.

LMA tikrasis narys Kęstutis Kilkus

>>> **Balandžio 6 d.** Mokslų akademijoje įvyko dokumentinio filmo „Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekai – 100“ sutiktuvs. Dalyvavo filmo kūrybinė grupė: režisierius Raimondas Sipavičius, prof. habil. dr. Ingė Lukšaitė, dr. Daiva Narbutienė, dr. Juozas Marcinkevičius ir dr. Edmundas Rimša. Renginį vedė LMA Vrublevskių bibliotekos direktorius dr. Sigitas Narbutas.

Dokumentiniame filme išsamiai pristatoma LMA Vrublevskių bibliotekos istorija, joje saugomi dokumentai. LMA Vrublevskių biblioteka – tai didžiausia ir svarbiausia Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės, Vilniaus miesto ir Vilniaus krašto dokumentų saugotoja. Vieni seniausių rankraščių – Jogailos ir Vytauto laišakai Vilniaus katedrai. Čia saugomas vienintelis rastas Kunigaikščio Žygimanto antspaudas, taip pat seniausias Lietuvos dokumentas – XII a. Turovo rankraštinės knygos, Evangelijos, fragmentai, Radvilų ir Tiškevičių dokumentai.

>>> **Balandžio 12 d.** surengta 2-oji tarptautinė mokslinė konferencija „Erkių platinamos ligos“ (LMA).

>>> **Balandžio 12–13 d.** Kaune vyko 17-oji tarptautinė konferencija „Mechanika-2012“, kurią organizavo KTU, LMA Technikos mokslų skyrius (TMS), Tarptautinės mašinų ir mechanizmų teorijos federacijos (IFTOMM) Lietuvos nacionalinis komitetas, Baltijos mašinų gamintojų asociacija (BAME). Konferencijų tikslas – sudaryti galimybes įvairių institucijų ir dis-

ciplinų mokslininkams susitikti demokratiškoje aplinkoje, užmegzti ryšius su kolegomis iš Lietuvos ir užsienio universitetų, mokslo tyrimo institucijų, pramonės įmonių. Skaitytų mokslinių pranešimų tematika vienijo medžiagų ir konstrukcijų elementų patvarumą, mechaninių sistemų dinamiką, inžinerines medžiagas ir jų taikymą praktikoje. Konferencijos medžiaga išleista atskiru tarptautinėse bazėse referuojamu leidiniu.

LMA tikrasis narys Mykolas Daunys

>>> Jau trečius metus iš eilės LMA užsienio nario, Parmos universiteto profesorius Guido Michelinio iniciatyva LMA rengiami seminarai. **Balandžio 19 d.** jis buvo skirtas daugiakalbystės Lietuvoje klausimams. Organizatoriai – LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius (HSMS) bei Lietuvių kalbos institutas. Seminare buvo perskaityti 8 moksliniai pranešimai.

>>> **Balandžio 24 d.** organizuota konferencija „Mokslometrija: mokslo publikacija ir jos vertė“ (LMA).

>>> **Gegužės 10 d.** Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijoje įvyko mokslinė-praktinė konferencija „Javų maistinė vertė ir jų panaudojimo efektyvumas paukščių mityboje“, kurią organizavo LSMU Veterinarijos akademijos Paukščių lesalų ir paukštininkystės produktų laboratorija prie Gyvulininkystės katedros, LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius (ŽŪMMS) bei AB „Kauno grūdai“.

>>> **Gegužės 10–12 d.** įvyko tarptautinis 11-asis Baltijos šalių laboratorinės medicinos kongresas (Vilnius).

>>> **Gegužės 11 d.** surengta Lietuvos mokslų akademijos diena Šilutėje.

>>> **Gegužės 18 d.** Chemijos institute įvyko LMA Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriaus (MFChMS) Chemijos sekcijos posėdis „Chemijos mokslinės veiklos Fizinių ir technologijos mokslų centro (FTMC) Chemijos institute, ryšių su pramone ir kitų aktualių problemų aptarimas“.

Posėdyje dalyvavo LMA tikrieji nariai E. Butkus, V. Laurinavičius, A. Kareiva, A. Malinauskas, E. Norkus, V. Razumas, FTMC direktoriaus pavaduotojai R. Ramanauskas, R. Juškėnas, vyriausieji mokslo darbuotojai G. Niaura, A. Selskis.

Pranešimus apie FTMC Chemijos instituto pastarųjų metų veiklą bei perspektyvas, įkūrus FTMC, skaitė direktoriaus pavaduotojai R. Ramanauskas ir R. Juškėnas. Apie Chemijos institutų atskirų skyrių veiklą fundamentinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų srityse, ryšius su pramone informavo Organinės chemijos skyriaus vadovas A. Malinauskas bei šio skyriaus vyriausiasis mokslo darbuotojas G. Niaura, Katalizės skyriaus vadovas E. Norkus, Medžiagų struktūrinės analizės skyriaus vyriausiasis mokslo darbuotojas A. Selskis.

>>> Gegužės 24 d. organizuota apskritojo stalo diskusija „Infekcinių ligų grėsmė moterų sveikatai“ (LMA).

>>> Gegužės 29 d. LMA MFChMS Chemijos sekcija Vilniaus universiteto Chemijos fakultete organizavo atkuriamąjį Lietuvos chemikų draugijos suvažiavimą. Lietuvos fizikų draugijos pirmininko pavaduotojas prof. Leonas Valkūnas ir Lietuvos matematikų draugijos pirmininkas prof. Eugenijus Manstavičius kalbėjo apie draugijų veiklos ypatumus. Patvirtinus Lietuvos chemikų draugijos įstatus, buvo išrinktas pirmininkas bei pavaduotojas, valdyba, revizijos komisija, išdininkas. Lietuvos chemikų draugijos pirmininku vieningai išrinktas VU prorektorius doc. dr. Riman-tas Vaitkus, pavaduotoju – KTU Cheminės technologijos fakulteto dekanas doc. dr. Eugenijus Valatka.

>>> Gegužės 30 d. įvyko mokslinė-praktinė konferencija „Mokslas – sodininkystės pažangai“ (LAMMC Sodininkystės ir daržininkystės institutas, Babtai, Kauno r.).

>>> Gegužės 30 d. Mokslų akademijoje, dalyvaujant Ukrainos ambasados kultūros atašė Jelenai Masnio-vai, Ukrainos nacionalinės MA Tarptautinių ryšių departamento vadovui dr. Sergejui Miakuškai, Tarptautinės akademinio reitingo akademijos „Zolotaja Fortuna“ Generalinės direkcijos pirmininkui dr. Dmitri-jui Akimovui, Nacionalinio psichologijos centro vadovei dr. Natalijai Akimovai, Nacionalinės Vernadskio bibliotekos mokslo darbuotojui Nikitai Šeremetui,

LMA prezidentui Valdemarui Razumui, vyr. moksliniam sekretoriui Domui Kaunui, Tarptautinių ryšių grupės vyr. specialistei Marijai Nijolei Stačiokienei, buvo aptartos Lietuvos ir Ukrainos mokslų akademijoms aktualios bendradarbiavimo plėtros problemos ir pasidalyta veiklos patirtimi. Gegužės 31 d. dr. D. Akimovas Ukrainos nacionalinės MA ir Tarptautinės mokslinių reitingų akademijos medaliais apdovanojo LMA prezidentą V. Razumą, vyr. mokslinį sekretorių D. Kauną, prezidiumo narį Algį Petrą Piskarską, LMA narius Kęstutį Sasnauską, Artūrą Žukauską ir kitus žymius Lietuvos mokslininkus.

Marija Nijolė Stačiokienė

>>> Gegužės 31 d. įvyko konferencija „Alergologijos ir klinikinės imunologijos aktualijos 2012“. Ji surengta siekiant apibendrinti alergologijos srityje nuveiktus darbus, supažindinti su ateities planais bei pasidalyti patirtimi. Renginyje nestigo naujovių, kurios buvo pristatytos konferencijos svečiams. Aptartas Lietuvos nacionalinis alergologijos planas 2012–2022 m., kalbėta apie tobulesnius diagnostikos metodus, naujus priešalerginius vaistus.

>>> Birželio 4 d. surengta edukacinė programa Vilniaus miesto vidurinių mokyklų moksleiviams.

>>> Birželio 12 d. organizuotas renginys „Tautos sukilimo diena“, skirtas 1941 m. Birželio mėn. sukilimui.

>>> Birželio 19 d. įvyko mokslinė-praktinė konferencija „Žemdirbio vasara 2012. Lietuvos dirvožemiai: dabartinė būklė, priemonės ir būdai derlingumui išsaugoti bei didinti“.

>>> Birželio 21 d. organizuota tarptautinė mokslinė konferencija „Augalų selekcija Europos mokslo ir inovacijų kontekste“, skirta augalų selekcijos Lietuvoje 90-mečiui.

>>> Birželio 28 d. sušauktas LMA HSMS visuotinis susirinkimas leidybos klausimais.

>>> LMA ŽŪMMS sekcijų susirinkimuose (03-06, 05-11, 05-16) buvo išrinkti nauji pirmininkai: Miškininkystės mokslų sekcijos – LMA tikrasis narys Remigijus Ozolinčius, Vandens problemų tarybos prie LMA – prof. Arvydas Povilaitis, Agrarinės ekonomikos ir kaimo sociologijos sekcijos – dr. Rasa Melnikienė.

Energetikos aktualijos



Iš kairės:
prof. Vytautas
Martinaitis,
dr. Bronius
Jaskelevičius,
prof. Vidmantas
Jankauskas,
Tautvydas
Kontrimavičius,
Anykščių r.
savivaldybės mero
pavaduotojas
Donatas
Krikštaponis

Balandžio 17 d. įvykusi LMA diena Anykščiuose tapo su Lietuvos energetikų diena. Susitikimo tematiką padiktavo praėjusios žiemos sąskaitos už tiekiamą šilumą. Nerimą kelia ir energetikų prognozės. Todėl LMA vadovybės pavedimu buvo suformuota grupė pranešėjų, atstovaujančių skirtingoms energetikos šakoms.

Sveikinimo žodį tardamas akad. Jurgis Vilemas pasidžiaugė Anykščių rajono savivaldybės pažangiomis iniciatyvomis, aktyvia pozicija. A. Baranausko ir A. Vie nuolio-Žukausko memorialinio muziejaus kuratoriaus Tautvydas Kontrimavičius savo pranešime įvertino inžinieriaus elektrotechniko, kariško pulkininko Antano Banėno ir inžinieriaus, politiko, Vasario 16-osios Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Stepono Kairio nuopelnus Anykščių kraštui.

LMA delegacijos prisistatymas buvo pradėtas dr. Broniaus Jaskelevičiaus pranešimu, kuriame pateikta LMA Technikos mokslų skyriaus struktūra, sudėtis, kuruojamos mokslo sritys ir veiklos kryptys.

Dr. Juozas Savickas supažindino su alternatyviaja energetika. Prof. Vytautas Martinaitis teigė, kad būstas arba daugiabutis pastatas – tai daigiafunkcinis objektas, turintis tenkinti daugelį kriterijų ir atitikti esminius statinio reikalavimus, tarp kurių yra energijos tau-

pymas bei šilumos išsaugojimas. 2010 m. Lietuvoje pastatuose sunaudota 46 % galutinės energijos, už kurią jų šeimininkai sumokėjo beveik 6 mlrd. litų.

Prof. Vidmantas Jankauskas supažindino su pagrindiniais energetikos sektoriaus rodikliais.

2009 m. dujų kainos Lietuvai išaugo ir jau yra didesnės nei tiekiamos Vokietijai. Dabar sprendžiamas klausimas dėl suskystintų gamtinių dujų terminalo, galinčio turėti įtakos gamtinių dujų kainoms. Tačiau pranešėjas pareiškė, kad pasigendama regioninio bendradarbiavimo tiesiant elektros liniją į Švediją, jungtis su Lenkija, statant dujų terminalą, požeminę gamtinių dujų saugyklą, neapsisprendžiama dėl prioritetų.

Pristatydamas Lietuvos hidroenergetikos sektorių ir jo plėtros galimybes, prof. Bronislovas Ruplys išdėstė svarbiausius hidroenergetikos privalumus ir jos teigiamą įtaką kitoms ūkinės bei rekreacinės veiklos sritims. Tačiau pažymėjo, kad naujasis LR atsinaujinančių išteklių energetikos (AEI) įstatymas (2011 m.) nepalankus hidroenergetikai, nes ignoruojama daugiatikslė hidroenergetikos nauda, siūloma orientotis į mažiau gamtai kenksmingą energetiką nei hidroelektrinės.

Dr. Bronius Jaskelevičius

Laboratorinė medicina



Kongreso dalyviai.
Centre –
prof. Zita
Aušrelė
Kučinskienė

Gegužės 10–12 d. Vilniuje įvyko tarptautinis 11-asis Baltijos šalių laboratorinės medicinos kongresas, kurį organizavo Baltijos laboratorinės medicinos asociacija, Lietuvos laboratorinės medicinos draugija, Lietuvos žmogaus genetikos draugija, VU ir LMA. Pradedant kongresą buvo iškilmingai pagerbti prof. Anders Kallner (Švedija) ir prof. Agu Tamm (Estija), rengę pirmąjį Baltijos šalių laboratorinės medicinos kongresą Tartu. Simpoziumuose buvo nagrinėjami aterosklerozės, širdies ir kraujagyslių ligų patogene-

zės mechanizmai, naujos žmogaus genetikos srityje, vėžio biologija, nauji inkstų ligų diagnostikos metodai, klinikinės mikrobiologijos aktualijos, naujų biožymenų paieškos ir tyrimai, klinikinių laboratorijų akreditacijos klausimai. Laboratorinės medicinos įrangos gamintojai surengė mokslinius-praktinius seminarus. Parodoje dalyvavo *in vitro* diagnostikos gamintojai ir išorinio kokybės vertinimo paslaugų teikėjai.

LMA tikroji narė Zita Aušrelė Kučinskienė

Kaip prisitaikyti prie klimato kaitos pokyčių?

Gegužės 11 d. Vilniaus universiteto Hidrologijos ir klimatologijos katedroje įvyko LMA Vandens problemų tarybos organizuotas seminaras-diskusija „Klimato kaita ir prisitaikymo prie jos problemos Lietuvoje“. Taryba svarstė klimato kaitos priežastis, analizavo kritulių sukeltų poplūdių poveikio švelninimo priemones ir jų įgyvendinimo galimybes.

Prognozuojama, kad dėl klimato kaitos Lietuvos teritorijoje padažnės audrų, kils vasaros ir žiemos laikotarpio oro temperatūra, šiltės Baltijos jūros ir Kur-

šių marių vanduo, kis jo druskingumas, didės sausringumas ir vis dažnesnės taps karščio bangos, taip pat padažnės liūčių ir jų sukeltų potvynių.

Vandens problemų tarybos ekspertai pažymėjo, kad siekiant sumažinti klimato kaitos daromą žalą ir jos prevencijos kaštus būtina rengti prisitaikymo prie klimato kaitos strategijas ir įgyvendinti jau numatytas priemones.

**Vandens problemų tarybos pirmininkas
prof. Arvydas Povilaitis**

Lietuvos kaimo ateitis

Gegužės 16 d. įvyko LMA ŽŪMMS susirinkimas, kuriame Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto direktorė dr. Rasa Melnikienė supažindino su Lietuvos agrarinės ekonomikos institute atliktų tyrimų rezultatais ir pateikė siūlymų dėl Lietuvos nacionalinės žemės ūkio strategijos po 2013 metų, įgyvendinant Žaliosios knygos „Lietuvos kaimo ateitis“ prioritetus. Pranešime buvo akcentuojami ES keliama iššūkiai, pakomentuoti žemės ir maisto ūkio sektoriaus rodikliai, Lietuvos žemės ūkio strateginės analizės rezultatai, pateiktos žemės ūkio prioritetinės kryptys bei Lietuvos nacionaliniai prioritetai. Susirinkimo dalyviai aktyviai diskutavo dėl Žemės ūkio strategijos bei dėl esamos gyvulininkystės situacijos Lietuvoje.

Antroje susirinkimo dalyje ŽŪMMS Agrarinės ekonomikos ir kaimo sociologijos sekcijos pirmininkas prof. Antanas Poviliūnas, pristatęs sekcijos veiklą, iš-



Dr. Rasa Melnikienė ir dr. Virgilijus Skulskis

kėlė klausimą dėl sekcijos valdymo struktūros pakeitimų ir naujo sekcijos pirmininko rinkimų bei pasiūlė, jo nuomone, labiausiai tinkamą kandidatą – LAEI direktorę dr. Rasą Melnikienę, kuri ir buvo išrinkta.

Reda Skrodenytė

Alergologijos pavasaris Lietuvos mokslų akademijoje

Gegužės 21 d. LMA įvyko konferencija „Lietuvos alergologija: nuo mokslo iki praktikos“, skirta akademi-ko Vlado Lašo 120-osioms gimimo metinėms.

LMA tikrasis narys Vytautas Basys, atidaręs konferenciją, susirinkusiems pasakojo apie neįkainojamą akad. Vlado Lašo indėlį Lietuvos alergologijai ir Lietuvos mokslų akademijai.

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto prof. Brigita Šitkauskienė konferencijoje kalbėjo apie prof. V. Lašo mokslo alergologijos kelią nuo teorijos iki praktikos. Vilniaus universiteto prof. Aurelija Žvirblienė supažindino su naujausiais moksliniais alergologijos tyrimais Lietuvoje, vykdomais kaip Lietuvos nacionalinės Lėtinių neinfekcinių ligų programos dalis. Taip pat pristatyti ES 6BP projekto *Europreval* epidemiologiniai duomenys. Prof. Rūta Dubakienė savo pranešime kalbėjo apie Nacionalinio Lietuvos alergologijos plano (2012–2022) metmenis, kuriuo siekiama įvertinti alergologijos mastą visose srityse. Bus



siekiama tobulinti Lietuvos alergologinę tarnybą, užtikrinti ir įvertinti alergologų poreikį Lietuvoje ir koordinuoti šios srities specialistų rengimą. Svarbu nustatyti alergologijos vietą tarp kitų medicinos, socialinių, biologinių problemų, taip pat parengti alergologinių ligonių registro sistemą, sudaryti alergologijos žodyną ir informuoti visuomenę.

LMA tikroji narė Rūta Dubakienė

Akademikų išvyka į Pakruojį

Gegužės 23 d. organizuotas LMA ŽŪMM skyriaus išvažiujamasis susirinkimas į Pakruojo rajoną. Jame dalyvavo ir svečiai geologai. Susirinkime apie rajono žemės gelmių tyrinėjimus ir pagal juos sudarytus žemėlapius, Lietuvos devono dolomitų įvairovę bei praktinę reikšmę kalbėjo Lietuvos geologijos tarnybos direktoriaus pavaduotojas dr. Jonas Satkūnas. Apie stiprių dolomitų naudojimą, plėtros perspektyvas ir gamtosaugą informavo GTC Geologijos ir geografijos instituto mokslininkas dr. Vytautas Narbutas. LMA ŽŪMMS pirmininkas prof. Albinas Kusta pakruojiečius supažindino su Lietuvos mokslų akademijos veikla.

Pakruojui likimas lėmė turėti vieną gražiausių ir įdomiausių šalies dvarų. Klasicistinis Pakruojo dvaras yra didžiausias iki šių dienų Lietuvoje išlikęs dvaro pastatų kompleksas, įtrauktas į kultūros paveldo objektų registrą ir įrašytas į Lietuvos rekordų knygą kaip didžiausia saugoma paminklosauginė dvaro sodyba. Dabar dvaras priklauso Pakruojo r. savivaldybei, kuri ieško galimybių pritraukti ir privatų kapitalą geriausiajam šio paveldo naudojimui.

Įvairių fondų lėšomis rekonstruotame ir sutvarkytame dvare kuriamas Pakruojo muziejus, teikiamos renginių organizavimo, aktyvaus poilsio, apgyvendi-



Dolomito sprogdinimas AB „Dolomitas“ karjere

nimo, teminių ekskursijų bei kitos paslaugos. Pasak rajono merės A. Jasiūnienės, siekiama, kad Pakruojo dvaro sodyba taptų veikiančiu visuomenei skirtu architektūriniu paveldu.

ŽŪMMS Dirvotyros ir agrochemijos komisijai inicijavus buvo aplankytas ir skyriaus narius bei svečius labai sudominęs objektas – AB „Dolomitas“. Bendrovė didelį dėmesį skiria investicijoms, šiuolaikinių gamybos technologijų diegimui, darbo sąlygoms gerinti.

LMA narė Veronika Vasiliauskienė

Moterų sveikatos gerinimo dienai

Gegužės 24 d. LMA BMGMS Motinos ir vaiko komisija kartu su Sveikatos apsaugos ministerija, Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centru bei Lietuvos akušerių-ginekologų moksline draugija surengė apskritojo stalo diskusiją, skirtą Tarptautinei moterų sveikatos gerinimo dienai, kurioje buvo aptartos infekcinių ligų grėsmės moterų sveikatai. Diskusija buvo tiesiogiai transliuojama ir Lietuvos viešosiose bibliotekose.

LR Seimo Sveikatos reikalų komiteto narys psichologas ir psichoterapeutas dr. Gediminas Navaitis diskusijoje kalbėjo apie moters sveikatos ir streso problemas, laiko kaitos įtaką sveikatai, depresijos ir miego problemas, šeimos, laimės ir sveikatos sąsajas. SAM viceministrė Nora Ribokienė atkreipė dėmesį į

moterų sąmoningumo kėlimą rūpinantis savo sveikata, visuomenės švietimą nenaudojant gąsdinimo politikos, bet taikant suprantamą informaciją apie sveikatos profilaktines priemones, vėžio profilaktikos problemas ir jai skirtų lėšų nepakankamą naudojimą. Lietuvos dermatovenerologų draugijos prezidentė doc. dr. Matilda Bylaitė kalbėjo apie lytiškai plintančių infekcijų problemas. LMA BMGMS pirmininkas prof. Vytautas Basys atkreipė dėmesį į moterų lėtinių infekcinių ligų reikšmę neišnešiotų naujagimių gimstamumui ir naujagimių bei vaikų nervų sistemos ligų susiformavimui. Pasaulio sveikatos organizacijos Europos regiono Reprodukcinės sveikatos patariamosios tarybos pirmininkė, Lietuvos svei-

katos mokslų universiteto Akušerijos ir ginekologijos klinikos vadovė prof. Rūta Nadišauskienė kalbėjo, jog moterys dėl savo anatomijos lytiškai plintančioms infekcijoms yra imlesnės nei vyrai. Valstybinio patologijos centro direktorius prof. Arvydas Laurinavičius priminė, kad ne visos Lietuvos moterys pasinaudoja valstybės suteikiama galimy-

be nemokamai išsitiirti dėl gimdos kaklelio vėžio. Buvo pateiktas siūlymas Sveikatos apsaugos ministerijai parengti metodiką, kaip reikėtų platinti informaciją visuomenei, kad jos nariai, ypač moterys, labiau rūpintųsi savo sveikata, medikai daugiau dėmesio skirtų ligų profilaktikai.

LMA tikrasis narys Vytautas Basys

Mokslas – gamybai

LMA ŽŪMMS kartu su Gyvulių mėšinių savybių ir mėsos kokybės įvertinimo laboratorija prie LSMU Veterinarijos akademijos Gyvulininkystės katedros gegužės 25 d. organizavo mokslinę-gamybinę konferenciją „Mėšinių galvijų veislininkystės teoriniai ir praktiniai aspektai“. Joje dalyvavo gyvulių augintojai, galvijininkystės asociacijų atstovai, veislininkystės specialistai, mokslo darbuotojai, Žemės ūkio ministerijos atstovai, LR Seimo nariai. Buvo aptarti gyvulių mėšinių savybių ir mėsos kokybės įvertinimo laboratorijoje atliktų mokslinių tyrimų, susijusių su gyvulių selekcijos teorinės bazės plėtimu, rezultatai. Pateikti duomenys svarbūs ruošiant mėšinių veislių galvijų Lietuvos populiacijų gerinimo programas, orientuotas į šakos konkurencingumo didinimą ir gyventojų

aprūpinimą aukštesnės kokybės biologiškai vertingesne mėsa. Taip pat nagrinėta šiandieninė galvijų mėsos gamybos sektoriaus ir mėšinių veislių galvijų veislininkystės būklė bei problemos, veislininkystės teisinė bazė ir jos atitikimas laikmetį, paramos ir skatinimo mėšinių galvijų veislinės vertės gerinimo bei šakos plėtros aktualijos.

LR Seimo Kaimo reikalų komiteto narys Jonas Kondrotas pabrėžė mėšinės gyvulininkystės spartesnės plėtros svarbą racionaliau naudojant šalies svarbiausią turtą – žemę – sukuriant daugiau darbo vietų, stiprinant ūkių ekonomiką ir aprūpinant gyventojus kokybiškesne produkcija.

LMA ŽŪMMS Zootechnikos ir veterinarinės medicinos mokslų sekcijos narys prof. Vigilijus Jukna

Tarp Klaipėdos ir Vilniaus

Uostamiestyje **birželio 1 d.** Klaipėdos miesto meras Vytautas Grubliauskas ir LMA prezidentas Valdemaras Razumas pasirašė LMA ir Klaipėdos miesto savivaldybės bendradarbiavimo sutartį. Tai jau šeštoji LMA pasirašyta sutartis su Lietuvos miesto ar rajono savivaldybe. Joje numatyta įgyvendinti kelias abipusiškai naudingas bendradarbiavimo užduotis. Sutartis padės artimiausiu metu spręsti LMA ekspertinės veiklos ir Klaipėdos miesto darbo rinkos tyrimo poreikių ir interesų suderinimą, remti mokslo bendruomenės ir uostamiesčio vadovų bei specialistų ryšius formuojant Klaipėdos pažangai aktualių mokslinių tyrimų tematiką, keistis patirtimi ir duomenimis, susijusiais su mokslinio darbo rezultatų bei inovacijų



LMA ir Klaipėdos m. savivaldybės bendradarbiavimo sutarties pasirašymas. Iš kairės: LMA prezidentas V. Razumas ir Klaipėdos meras Vytautas Grubliauskas

pritaikymu įmonėse ir organizacijose. Tarp sutarties tikslų yra ir siekis gerinti Klaipėdos miesto specialistų profesinės kvalifikacijos kėlimą ir tęstinį mokymą, spręsti aktualius uostamiesčio kultūrinius, pilietinius, socialinius, ekonominius bei techninius klausimus naudojant LMA mokslinį potencialą.

LMA ir Klaipėdos savivaldybės bendradarbiavimo sutarties pasirašymo iškilnėse taip pat dalyvavo akademikai Domas Kaunas, Vytautas Basys, Vytautas Ostasevičius ir Vladas Žulkus.

LMA tikrasis narys Domas Kaunas

Užtarti Mokytoją

LMA MFChM skyriuje **birželio 5 d.** įvyko išplėstinė diskusija, kurioje buvo aptartos integruotų gamtos mokslų dalykų mokymo programos ir mokytojų rengimo problemos. Pranešimą apie dabartinę situaciją perskaitė Lietuvos edukologijos universiteto (LEU) Fizikos ir technologijos fakulteto dekanas doc. Alfonsas Rimeika, taip pat kalbėjo LEU Gamtos mokslų ir Matematikos ir informatikos fakultetų dekanai doc. Bronislovas Šalkus ir doc. Edmundas Maželis. Diskusijoje dalyvavo skyriaus nariai, į klausimus atsakė Švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM) atstovai. Nag-

rinėtos ir mokytojų kvalifikacijos kėlimo problemos. Nuspręsta apibendrinti iškeltus siūlymus ir juos teikti ŠMM tikintis, kad LMA tarpininkaujant jie bus išgirsti. LMA prezidentas V. Razumas atkreipė dėmesį, kad Europos ekspertai, analizavę vykdomas „Slėnių“ programas, pažymėjo, jog sunkiausia gali būti užtektinai rasti kvalifikuotų specialistų. Štai kodėl būtina rengti motyvuotus, aukšto lygio fizikos, chemijos, biologijos ir matematikos mokytojus.

LMA tikrasis narys Juozas Vidmantis Vaitkus

LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ renginiai

Rengdami „Mokslo žinių dienas“ Vilniaus vidurinėse mokyklose ir gimnazijose, LMA skyrius „Mokslininkų rūmai“ didelį dėmesį teikė moksleivių profesiniam ugdymui. Jau tapo tradicija mokyklose organizuoti psichologų paskaitas vyresniųjų klasių moksleiviams. Dažniausiai tai paskaitos abiturientams, besirengiantiems laikyti egzaminus, patarimai jiems, kaip įveikti stresą, jaudulį, įtampą.

>>> Balandžio 3 d. VU doc. Ieva Balsytė Vilniaus M. Daukšos vidurinėje mokykloje skaitė paskaitą ir diskutavo su moksleiviais psichologijos klausimais.

>>> Balandžio 10 d. įvyko renginių ciklo „Visuomenės įžymybės“ vakaras, skirtas dvasininko monsinjoro Kazimiero Vasiliausko 90-mečiui. Jis prasidėjo Antakalnio kapinėse prie Monsinjoro kapo ir šv. Mi-

šiose, kurias aukojo kunigas Ričardas Doveika. Drauge su LMA skyriumi „Mokslininkų rūmai“ surengtame minėjime, kurį vedė Monsinjoro pasekėjai, jo mokiniai kunigai Ričardas Doveika ir Gintaras Petronis, dalyvavo ir fondo valdyba.

Monsinjoro K. Vasiliausko labdaros fondo valdybos pirmininko Valentino Sventicko kalboje buvo išsakyta daugybė padėkos žodžių garbiajam kunigui. Jam buvo skirta ir meninė jaunųjų dainininkų programa – 5-ojo tarptautinio kamerinio dainavimo konkurso „Beatričė“ laureatų koncertas, atvėręs jaunosios kartos dainavimo ir muzikavimo talentus: Andrių Martišių, Laurą Zigmantaitę, Andrejų Apšegą, Liną Giedraitę, Audronę Eitmanavičiūtę, Egidijų Ališauską. Monsinjoro atminimui skirtus renginius režisavo Mokslininkų rūmų skyriaus vadovė Aldona Daučiūnienė.



Monsinjoro Kazimiero Vasiliausko fondo valdyba (iš kairės): pirmininkas Valentinas Sventickas, fondo direktorė Aldona Daučiūnienė, nariai: kun. Ričardas Doveika, LMA tikroji narė Viktorija Daujotytė-Pakerienė, Genovaitė Marcinkevičienė, Ramunė Sakalauskaitė, prof. Povilas Karoblis, kun. Gintaras Petronis

>>> **Balandžio 24 d.** Vilniaus V. Kačalovo gimnazijoje įvyko seminaras iš ciklo „Vaikų ir jaunimo olimpinis ugdymas šalies mokyklose“. Jame skaityti pranešimai apie kūno kultūros plėtojimą Lietuvoje, integruotą olimpinį ugdymą ir jo įgyvendinimą Vilniaus miesto mokyklose.

>>> **Gegužės 8 d.** Mokslininkų rūmai ir Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius pakvietė į Spaudos dienas skirtą popietę, kur išklaudyta Lietuvos edukologijos universiteto rektoriaus, LMA tikrojo nario Algirdo Gaižučio paskaita „Spauda ir žmogaus laisvė“ ir surengtas Lietuvos Atgimimo dainiaus, dainininko ir dainų autoriaus Vytauto Babravičiaus-Simo koncertas. Renginį vedė LMA narys Romualdas Grigas.

>>> **Gegužės 11 d.** Mokslininkų rūmai kartu su Lietuvos slaugos specialistų organizacija surengė respublikinę konferenciją, skirtą Tarptautinei slaugytojų dienai. LSSO prezidentė Danutė Margelienė atidarydama renginį skaitė pranešimą apie slaugytojų profesinės organizacijos indėlį siekiant moksliniais tyrimais pagrįstos slaugos praktikos įdiegimo. Jame akcentavo mokslinių tyrimų reikšmę slaugos praktikos raidai bei pacientų sveikatos gerinimui.

Renginyje pagerbti nusipelnę šalies slaugytojai, jiems įteikti apdovanojimai. Dalyviams surengtas koncertas „Į pačią gilumą iriuos...“ A. Daučiūnienės parengta literatūrinė-muzikinė programa pagal M. K. Čiurlionio kūrinius. Ją atliko drauge su pianistu A. Vasiliausku ir arfininke Linda Šimanauskaite.

>>> **Gegužės 15 d.** organizuotas LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ bei LMA TMS bendras viešas renginys apie mokslo ir technikos pažangą, darančią didelę įtaką žmonių gyvenimui, jo kokybei. Gausiai susirinkusiai Vilniaus mokyklų moksleivių auditorijai TMS pirmininkas Vytautas Ostaševičius skaitė pranešimą apie dabartinio pasaulio mokslinės ir techninės pažangos laimėjimus. Buvo trumpai apžvelgta dauguma sričių: informacinės technologijos, kosminė technika, nanopalydovai, didysis hadronų kolideris, robotai, pažangūs branduoliniai reaktoriai *Myrrha*, mikro-sistemos, bioelektromechaninės automatinės nano-sistemos, mechatronika medicinoje ir kt.

Prof. V. Ostaševičius pažymėjo, kad ir Lietuvos mokslininkai savo atliekamais darbais prisideda prie pasaulio mokslo ir technikos pažangos dalyvaudami tarptautinėse programose ir projektuose.

Dr. Bronius Jaskelevičius

>>> **Gegužės 17 d.** įvyko vakaras, skirtas Lietuvos muzikos ir teatro akademijos (LMTA) profesorei pianistei, muzikologei Mariam Azizbekovai atminti. Vakara vedė LMTA prof. Eugenijus Ignatonis. Koncertą savo močiutės ir pedagogės atminimui surengė pianistas Viktoras Paukštelis. Pasaulinio garso pedagogo Samuelio Feinbergo auklėtinė M. Azizbekova propagavo aukščiausios klasės pianizmą ir viena pirmųjų pradėjo formuoti Lietuvos fortepijoninę mokyklą.

Pianistui V. Paukšteliiui talkino styginių kvartetas „Arachi Quartett“ ir smuikininkas prof. Petras Kunca.

**Skyriaus „Mokslininkų rūmai“ vadovė
Aldona Daučiūnienė**

Mokslo periodikos leidyba LMA

Šių metų birželį baigiasi pirmieji mokslo periodikos leidybos projekto, finansuojamo iš ES struktūrinių fondų, įgyvendinimo metai. Per šį laikotarpį įvairių sričių tyrėjus ir mokslininkus pasiekė po keturis visų vienuolikos projekte dalyvaujančių LMA žurnalų numerius. Į spaudą pateko daugumos žurnalų penktieji, o kai kurių – net šeštieji tiražai, tad daugelis žurnalų ėjo periodiškai.

Didžiausiu straipsnių portfeliu gali pasigirti žurnalas „Filosofija. Sociologija“, kurio leidybą pradėjo varžyti nustatytos griežtos ES struktūrinių fondų taisyklės. Žurnalas „Lituanistica“ tapo žymiai modernes-

nis, padidėjo apimtimi, padaugėjo skaitytojų. Pasiūlymų teikti žurnalą į naujas duomenų bazes sulaukė „Chemija“, „Lithuanian Journal of Physics“ ir „Žemės ūkio mokslai“. Pripažinimo sulaukė ir „Acta medica Lituanica“, kurį tarptautinės anesteziologų konferencijos organizatoriai pasirinko pagrindiniu konferencijos leidiniu. Savo aprėptį plečia žurnalai „Geologija“ bei „Geografija“. Palyginti su praėjusiais metais žurnalas „Biologija“ išlaikė periodiškumą, turi sukaupęs skelbtinų straipsnių. Siekiant išskeltų tikslų nemažai pastangų prireiks „Ekologijos“ žurnalui.

LMA leidybos skyriaus vadovė Asta Paškevičienė

knygų sutiktuvs

Mumyse knibžda nerimas



Knygos autoriai
akademikai (iš kairės):
Arvydas Šliogeris,
Viktorija Daujotytė-
Pakerienė, Vladas Žulkus,
Aleksandras Vasiliauskas

Gegužės 15 d. LMA buvo sutikta leidyklos Tyto alba išleista knyga *Nerimas: svarbiausių humanitarinių ir socialinių grėsmių bei jų pasekmių Lietuvai įžvalgos*. Ir neatsitiktinai. Juk būtent čia subrendo Sąjūdžio, Žaliųjų judėjimo ir kitos pilietinės iniciatyvos. Čia moks-

lininkai vieni pirmųjų kėlė Lietuvos nepriklausomybės idėjas ir dabar įspėja apie jai kylančias grėsmes.

Šioje knygoje LMA tikrieji nariai literatūrologė Viktorija Daujotytė, filosofas Arvydas Šliogeris, istorikas Vladas Žulkus, teisininkas Valentinas Mikelėnas ir

ekonomistas Aleksandras Vasiliauskas, atsižvelgdamas į tai, kad visapuse Lietuvos strateginės situacijos mokslinė analizė nesidomi nei mūsų išrenkamos valdžios, nei biurokratinis aparatas, patys ėmėsi analizuoti humanitarinę, socialinę, ekonominę ir teisinę mūsų valstybės situaciją.

„Mes įvardijome ne visas grėsmes – tik humanitarines ir socialines, – patikslino prof. A. Vasiliauskas, pristatydamas knygą. – Ta knyga nėra mokslinis darbas – tai publicistinės įžvalgos, viešas pasisakymas“.

Prof. A. Šliogeris konstatavo, kad „nesugebame sukurti savo valstybės – 20 nepriklausomybės metų parodė visišką mūsų bejėgiškumą beveik visose gyvenimo srityse: ekonomikos, technologijų, administracijos, politikos, kultūros ir intelektualinėje“.

Anot prof. V. Daujotytės, valstybė, siekianti ateities, turi gyventi veidu atsigręžusi į kultūrą pačia bendriausia prasme. Kultūrai priklauso ne tik opera, knyga, paveikslas ar performansas. Kultūrai priklauso ir rūpestis nuošalios mokyklos mokinukais. „Galvočiau, kad didžiausia grėsmė tautai, kultūrai ir valstybei kyla iš to, kad nepajėgiame reflektuoti. Žiūrėdama į susirinkusius, jaučiu, kad mumyse knibžda tas nerimas“, – kalbėjo profesorė.

Grėsmių netrūksta ir ekonomikoje. Ekonomikos uždavinys, anot prof. A. Vasiliausko, – užtikrinti žmogui tam tikrą gėrybes, tam tikrą saugumą. Blogiausia tai, kad per tuos 20 metų visos valdžios ekonomiką tvarkė kraupiais būdais. „Palyginti su kitais kraštais mes ir per pastarąją krizę nusiritome žemyn. Nematau, kad kas nors imtųsi rimto ekonomikos tvarkymo. Viena grėsmių – nekontroliuojamo pelno siekimo agresija. Agresyvaus verslo dalis Lietuvoje nestabdomai didėja“, – kalbėjo profesorius. Lietuva jam atrodo silpstančių žmoniškų išteklių kraštas: Lietuva išmiršta ir išsivaikšto. Dar viena grėsmė – mūsų valdžiai nereikalingas mokslas: ir humanitarinis, ir ekonomikos. „Matau tik vieną išeitį: reikia rimtai peržiūrėti Konstituciją ir rinkimų sistemą. Pas mus renka parašus politinė jėga, kuri braunasi į valdžią. Bet ji nežino, ką toje valdžioje darys“.

A. Šliogerio nuomone, atėjo laikas naujam viešumui: „Tas, kas yra daroma mūsų televizijoje, tai yra tokia tautos demoralizacija, toks jos mulkinimas. Vartojamas žodis „žiniasklaida“, bet jeigu kalbėtume apie televiziją, ją reiktų vadinti trimis raidėmis: MMM: mąstymo mulkinimo metodas.“

Parengė Aurika Bagdonavičienė

žymius mokslininkus prisimenant

Akademiko Aleksandro Čyro atminimo įamžinimas

Gegužės 11 d. VGTU ir LMA TMS Statybos inžinerijos mokslų sekcija organizavo buvusio Vilniaus inžinerinio statybos instituto rektoriaus, LMA akademiko ir TMS Statybos mokslų sekcijos pirmininko Aleksandro Čyro 85-ųjų metų minėjimą. Renginys įvyko Merkinėje, A. Čyro gimtinėje.

Delegaciją iš Vilniaus pasitiko Merkinės seniūnas Gintautas Tebėra ir pakvietė į šv. Mišias Merkinės bažnyčioje. Per pamokslą kunigas nušvietė Merkinės Čyrų garbingos šeimos ir jos nario prof. A. Čyro gyvenimo kelią bei mokslinius pasiekimus. Vėliau delegacija kartu su Merkinės bendruomene nuvyko prie Čyrų šeimos namo. Čia iškilmingai atidengta atminimo

lenta. Taip pat buvo atidengta lentelė, bylojanti, jog dabar šiai gatvei suteiktas A. Čyro vardas.

Paskutinis renginio akcentas vyko Merkinės Vinco Krėvės gimnazijoje, kur kalbėjo Varėnos rajono savivaldybės mero pavaduotojas Vidas Mikalauskas, prisiminimais apie A. Čyrą pasidalijo jo bendramoksliai, bendradarbiai, draugai. LMA tikrasis narys Rimantas Kačianauskas perskaitė apžvalginį pranešimą apie akad. A. Čyro mokslinę ir administracinę veiklą, nuopelnus diegiant kompiuterizavimo pradmenis į studentų mokymo procesą.

Dr. Bronius Jaskėlevičius

sveikiname



eppgroup.eu

Balandžio 12 d. LMA prezidentas Valdemaras Razumas akademinės bendruomenės vardu sveikinimo laišku pasveikino LMA užsienio narį prof. Alfredą Erichą SENNĄ 80-mečio proga.



Gegužės 18 d. LMA tikrajam nariui, vadovėlių humanitaroms ir mokslo populiarinimo knygų autoriui žymiam fizikui Romualdui KARAZIJAI sukako 70 metų.



Audriaus Zavadskio nuotr.

Birželio 15 d. LMA Vrublevskių bibliotekoje (LMAVB) atidaryta paroda, skirta LMA tikrojo nario imunologo Vyto Antano TAMOŠIŪNO 70-mečio jubiliejui, bei LMA įvyko akademiniai skaitymai „Imunologijos raida Lietuvoje“. Šia proga LMAVB parengė prof. V. A. Tamošiūno bibliografijos rodyklę *Kraujo lašo paslaptys*.

mokslininkų apdovanojimai

Jo Šventenybė Popiežius Benediktas XVI Lietuvos edukologijos universiteto rektoriui akademikui Algirdui Gaižučiui 70-mečio proga suteikė apaštalinį palaiminimą.

Balandžio 12 d. Vilniaus rotušėje LMA tikrajam nariui Algirdui Gaižučiui Vilniaus savivaldybės meras Artūras Zuokas įteikė Žygimanto Augusto medalį. Šiuo vienu iškiliausiu Vilniaus miesto apdovanojimu sostinės savivaldybė siekia įvertinti vilniečių veiklą visoje srityse, skatinti dirbti savo miesto labui, aktyvinti miestelėnų visuomeninę ir labdarinę veiklą. Iš kilmės dalyvavo Lietuvos edukologijos universiteto bendruomenės atstovai, garbūs kitų universitetų, institucijų svečiai. Koncertavo Vilniaus miesto savivaldybės kamerinis choras „Jauna muzika“.



Vilniaus meras Artūras Zuokas (dešinėje) įteikia prof. Algirdui Gaižučiui apdovanojimą
Tomo Razmaus nuotr.

Žymaus kalbininko pagerbimas

Birželio 2 d. Ukmergės miesto šventės metu aikštėje prie Laisvės paminklo Ukmergės rajono savivaldybės meras Algirdas Kopūstas LMA nariui Zigmui Zinkevičiui įteikė Garbės piliečio regalias – Garbės piliečio ženklą ir Garbės piliečio pažymėjimą.

„Štai toks tas Lietuvos užaugintas sūnus – visame pasaulyje garsus kraštiečių Z. Zinkevičius, kuris savo veikla ir darbais aukština mūsų šalies ir Ukmergės vardą. Didžiuojamės, kad būtent mūsų gimtasis kraštas išugdė meilę kalbai bei pašaukimą jos tyrinėjimui, – pažymėjo Jono Basanavičiaus gimnazijos direktorius Valentinas Gendvilis.

Naujausi garsaus kalbininko darbai yra sietini su Ukmergės kraštu. 2011 m. pasirodė profesoriaus knyga *Ukmergės rajono gyvenviečių vardynas: pavadinimų kilmė*, kuriai informacija buvo renkama kelis dešimtmečius. Rašydamas šią knygą prof. Z. Zinkevičius ištyrė beveik 600 vietovardžių, kuriais pavadinta apie 700 gyvenviečių. Šis leidinys ukmergiškiams svarbus dar ir tuo, kad Ukmergė – pirmas Lietuvos rajonas, kuris turi savo krašto gyvenviečių kilmės knygą. Kaip sako pats jos autorius, tai tarsi duoklė savo gimtajam kraštui.

Parengė Aurika Bagdonavičienė



Prof. Zigmą Zinkevičius (kaltba) ir Ukmergės r. savivaldybės merą Algirdą Kopūstą
Živilės Mockutės nuotr.

Metų verslo vadovas

Birželio 19 d. „Verslo žinių“ tradiciškai rengiamo konkurso „Lietuvos verslo lyderiai 2012“ komisija „Verslo lyderiu“ nominavo chemiką, enzimologą, biotechno-

logą ir verslininką LMA tikrąjį narį Vladą Algirdą Bumelį.

Leidinio redakcinė taryba: V. Basys, A. Bernotas, V. A. Bumelis, F. Ivanauskas, D. Kaunas, A. Kusta, R. Maskoliūnas, V. Ostaševičius, A. P. Piskarskas, V. Razumas (pirmininkas), A. Vasiliauskas

Leidinį rengė: S. Aukštinaitenė, A. Bagdonavičienė, G. Griežienė, B. Jaskelevičius, L. Milošienė, J. Olechnovičienė, R. Skrodenytė

Kalbos redaktorė A. Bagdonavičienė, nuotraukos V. Valuckienės, apipavidalino M. Datkūnaitė

© Lietuvos mokslų akademija, Gedimino pr. 3, 01103 Vilnius, <http://lma.lt/>

Spausdino UAB *Petro ofsetas*, www.petroofsetas.lt

Nemokamas

ISSN 2029-5707



9 772029 570000